

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı tarafından Anayasanın 98. ve TBMM içtüzüğünün 96. Maddelerine göre yazılı olarak yanıtlandırılmasını saygılarımla arz ederim. 20.11.2025

Barış BEKTAŞ
Konya Milletvekili

Konya'nın Karapınar ilçesi, Türkiye'nin en stratejik şeker pancarı üretim merkezlerinden biridir. Bölgede yıllık yaklaşık 1 milyon 700 bin ton pancar ekilmekte; bunun 860 bin tonu Ereğli Şeker Fabrikası'na, yaklaşık 400 bin tonu ise TÜRKŞEKER'in izniyle Amasya, Alpullu ve Adapazarı fabrikalarına yönlendirilmektedir. Türkiye'nin şeker tedarik zincirinin sürekliliği ve pancar üretiminin sürdürülebilirliği açısından bu bölge, ulusal ölçekte kritik öneme sahiptir.

Geçmiş yıllarda dış bölge ekimlerinde kota doğrudan çiftçilere verilmekte, çiftçi ile fabrika arasındaki alım-satım ilişkisi Şeker Kanunu'nun öngördüğü şekilde işlemekteydi. Ancak son iki yılda sistem kökten değiştirilmiş, kotalar çiftçilerden alınarak özel şirketlere tahsis edilmeye başlanmıştır. Bu değişiklik, Şeker Kanunu'nun hükümleriyle bağdaşmamaktadır. Zira Kanun, pancar alımının yalnızca şeker fabrikaları aracılığıyla yapılabileceğini düzenlemekte olup, fabrikalar ve çiftçiler arasına aracı şirketlerin girmesi, özellikle fiyat belirleme yetkisinin özel şirketlere fiilen devredilmesi kanuni çerçevenin dışına çıkıldığı anlamına gelmektedir.

Bugün Karapınar'da bazı şirketler, daha ekim dönemi başlamadan çiftçilere ton başına 2200 TL fiyat dayatılan sözleşmeler imzalatmaktadır. Oysa 2025 yılı pancar alım fiyatını kota tamamlama primiyle birlikte 3100 TL olarak açıklanmıştır. Bu iki veri arasındaki 900 TL'lik fark, çiftçinin emeğinin ve üretim maliyetlerinin doğrudan aracı şirketlerin rantına

aktarılmasıyla sonuçlanmaktadır. Ereğli Şeker Fabrikası'nın alım yapmaması nedeniyle çiftçiler, hukuken hak ettikleri fabrika fiyatı yerine, herhangi bir yasal dayanağı olmayan özel şirket sözleşmelerine mahkûm bırakılmaktadır.

Bu tablo, bölgede fiilen paralel bir alım mekanizması kurulduğunu, pancar fiyatının devlet tarafından belirlenmesine rağmen uygulamada fiyat belirleme gücünün özel şirketlere geçtiğini, çiftçinin sözleşme özgürlüğünün ekonomik bağımlılık ve piyasa tekelleşmesi yoluyla ortadan kaldırıldığını göstermektedir.

Bu bağlamda;

1. Şeker Kanunu'nun pancar alımının yalnızca fabrikalar üzerinden yapılabileceğine ilişkin açık hükümlerine rağmen, Karapınar bölgesinde özel şirketlerin çiftçilere 2200 TL fiyat dayatan sözleşmeler imzalatmasına Bakanlığınız neden müdahale etmemektedir? Bu uygulama hakkında herhangi bir denetim yapılmış mıdır?
2. 2025 yılı için pancar alım fiyatı kota tamamlama primiyle birlikte 3100 TL olarak ilan edilmişken, Ereğli Şeker Fabrikası'nın alım yapmaması sonucunda çiftçinin ürününü 900 TL daha düşük fiyata özel şirketlere satmak zorunda kalması Bakanlığınızın bilgisi dahilinde midir?
- 3 . Karapınar'da şirketlerin yaklaşık 250 bin tonluk alım üzerinden haksız kazanç elde edildiği iddiaları Bakanlığınız tarafından araştırılmış mıdır?
4. Ereğli Şeker Fabrikası'nın alım yapmamasının gerekçesi nedir? Fabrika tam kapasiteyle çalıştırılmakta mıdır? Eğer kapasite düşürülmüşse, bunun bölge çiftçisini aracı şirketlere yönlendiren bir planlama tercihiyle ilgisi var mıdır?
5. Karapınar bölgesindeki hukuka aykırı alım zincirini ortadan kaldırmak amacıyla Bakanlığınızın yürüttüğü bir soruşturma, denetim veya düzenleme çalışması var mıdır? Yoksa böyle bir çalışma başlatılması düşünülmekte midir?